

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De eruditione christifideliu[m]

Herolt, Johannes

Colonie, 27. X. 1496

Septima petitio

urn:nbn:de:hbz:466:1-30784

De oratione

Equitur. Sicut et nos dimitti
m^o debitorib^m n^ris. Hoc signa/
ter addit. qz alias nō fieri remis/
sio peccatorum: sicut clare in euangelio
paterybi christus dicit. Cum stabitis
ad orandum: dimittite si quid habetis
aduersus aliquem. vt pater vester cele/
stis dimittat vobis peccata vestra. Un/
de beatus Bernardus. Si vis ut ti/
bi peccata dimittantur. omnis rancor et
indignatio a cordetuo euellatur. **C**hi
endum qz scdm Henricum defirmaria
in lesionē qua quis leditur ab aliquo
est duo considerare. videlicet ipam cul/
pam que ex lesionē incurritur: et illam so/
lus deus remittit. Et etiam rancorem
quem quis concipit contra illum qui ip/
sum lesit. et illum tenemur dimittere si
velimus nobis a deo dimitti. Quia ali/
as quis peteret contra seipm. scilicet qz
deus sibi non ignoscere: sicut ipse alij
non vult ignoscere. Unde Cyprian^di
cit. Nulla est tibi accusatio in die iudicij
cum scdm tuam propriam sententiam
iudiceris: et hoc quod alij feceris: tibi /
ipsi patiaris. **C**queritur ytruz
peccatores possunt vel debent hoc dice/
re: sicut et nos dimittimus debitoribus
nostris: cum tamen adhuc stant in ran/
core contra proximum. nec sibi indulse/
runt: nec indulgere intendunt. Videretur
qz non: quia mentiuntur: et mentiendo
peccant. ergo non debent dicere illaver/
ba. sicut et nos dimittimus debi. n. i do/
minica oratione. Dicendum qz peccato/
res dicere debent. nec mētiuntur. qz hec
oratio est cōunis. Et licet non habeat
veritatem ex pte co^m: tñ habet veritatem
ex pte ecclie i g̃sona cui^dicitur. Unde
b^t bern^s Thomas scda scde. q. 83. Di/
cerenō cessent imo pl^o valet dicere qz ob/
mittere.

Ec^sexta petitio.
T^enemos iducas in temptatio/
nez. Nec est sexta petitio in qua
petum p̃seruari a futuris malis

et a peccatis. sicut' antea i qnta petitio e
petuum indulgeri nobis p̃teuita ma/
la et peccata: sic hic in sexta petum preser/
vari a futuris malis et peccatis. Hic en/
dum at. qz in hac petitione nō petimus
vt simpli nō temtemur. h̄ ne inducamur
in temptationē. Ille ei i ducit i temptatio/
nez qui supaf et capiſ: sicut p̃scis in reti.
Christ^e em fuit temptat^r. h̄ nō i temptatio/
nem ductus. Unde beat^t Thomas aquino.
No ei petim?: vt nō temtemur
quia temptari nō est malū. h̄ magis elat
virtutis exercitium qn viriliter resistitur
Un et Aug^d. Temptatio cui resistit nō
est peccatum. h̄ magis causa exercēde vir/
tutis. **C**hiēdū etiā qz necessarū
est qz temptamur. qz magna ps mēitoruz
nōrum p̃sistit i sustinēdo tribulationes
et invincēdo temptatōes. qz alias operaz
exercitia bona modica sunt. Un Aug^d
Null^o hoīm est tāta iusticia p̃ditus: cui
non sit necessaria tribulationis tempta/
tio ad pficiendū Un Bern. Quotiens
restiteris: totiens coronaberis. Permit
tunf em sup nos temptationes a do: vt
temptati resistamus. resistēdo vincam^o
vincendo mereamur vitam etnam Un
Hyperōn. i ep̃la. Quis sc̃oz sine certa/
mine coronatus ē. Un Aug^d Si null^o
esset hostis: nulla et pugna. Si nulla
pugna: nulla victoria. Si nulla victo/
ria nulla corona. qz fin ap̃lm Null^o co/
ronabit nisi qz legittime certauerit.

Ectib^o libera nos a malo. Hec est
sexta petitio et ultima illi^o no/
stre dñice orationis. in qua peti/
mus ab omni p̃nti malo liberari. Ut er/
go Cyprianus dicit. hoc perimus ut ab
omni malo imminent^o liberemur. et me/
rito. qz totus mēdus est plenus pericu/
lis. Ec nos vidiqz sum^o circūdati mul/
tiplicib^m laqueis. qz supra habem^o timo/
rem inordiatū: ab infra amorem iordiatū
ab antevolitatē pueram. a retro pecca/
tor^m p̃teritor^m delectationem. a dextr^m ex

cellētiā in p̄spis. a sinistris impatientiaz
in aduersis. **H**ic ergo quocunq; nos p̄ti
m̄diabolum insidiantē nob̄ habem⁹.
Ergo merito dicerez clamāē deberem⁹
libera nos a malo. **D**icitur. **I**te in hac
petitōe petim⁹ liberari a malo pene ifer
ni. z merito. q̄r hec pena est ḡuis nimis
Hoc p̄p. q̄r minor p̄ca iferni excedit oēz
penā mūdi. **U**nū cū querereſ a q̄daſ beſ
remita: cur ſetaz dure affligeret. **R**ūdit
Tot⁹ laboreſt mee nō ē compabil⁹ ad
vnā diē tormentor⁹ q̄ peccatorib⁹ iſuſ
tūro ſeculo reſervant. **U**nū Aug⁹ etiā de
verbis apli. fmone. 88. Queſunq; ſunt
iſigne et no minoratormēta: pectora vtiq;
ſunt q̄ que formidas i hoc ſeculo. **I**ſido
rus iſynonimis. **I**ntēde aio qſciq; tor
metor⁹ dolores: qſciq; dolor⁹ acerbitas
res: copara hōctōtū gehēne: z leue ē oē
qđ patet. **I**te illa pena n̄ ſolū ē acerbissi
fuma: h̄ etiam etna: **U**ndī Dath. xxv:
Ibunt h̄i ſuppliciū et nū. **U**nū etiā Hu
go d̄ ſtōvic. li. i. d̄ aia. **Q**uis putas tūc
meror erit: q̄ tristitia: cum ſepabunt im
pij a cōſortio ſtōrum z a viſione dei. **E**t
traditi in potestatē demoniū ibūt cū ip
ſis iſignē. ibiq; ſemp erunt ſine fine in lu
ctuz gemitu.

Conclusio ōzonis vñice.

Haben. Pro quo nota b̄z. **H**ēri/
cū de firmaria. **I**p̄e christus ſi/
gnanter concludit iſtā ōzoem p̄
hocvocabulū. Amē. In quo verbo op/
rat adimplētio oim petitionū p̄dicatorū
Que quidē dictio fm Aug⁹. nec ē greca
ne latīna. h̄ hebrayca. Eridē ſignat q̄
fiat. **F**iat aut̄ hec dictio. h̄ triplice effica
ciā z p̄tute. nā zcludit ōzem. Ideo fm
Hieron. dicit ſignaculū ōzonis eo q̄ ip
ſam claudatz zcludat. **S**c̄do recolligit
orātis intentōem. q̄r cū dīcim⁹ amē: in/
tentio noſtra ſummatim fertur ſup oīa
p̄cedentia. z ſi aliqd ex humana fragili
tate per deſtructōe mētis abſiq; actuali
intētōe i tota ōzone eēt p̄ſalitū: ad illō
implicite reddit intētōe dīcēdo. Amen.

Tertio ip̄etrat exauditōe. eſt ei amē
ip̄etratōis nota. **U**nde Raban⁹ dicit
Per hoc q̄ dicit dñs amē: ſignatindu/
bitanter nobis a dño conſerui omnia q̄
rite poſtulamus. **E**rin hoc terminatur
expositio huius ſaintissime ōzonis ch̄i
ore prolate: cui eſt honor z gloria i ſecu/
lorum ſecula.

Conſtitutio ſup angelicā
ſalutatōem incipit.

Ave Maria gratia plena
na ſciendum q̄ iſta ſa/
lutatio angelica eſt ma/
rie virginis valde gratio/
ſa. **K**um em̄ ſalutatōe hoc
valde gratoſez letanter
recipit. q̄r tale gaudium habet ex ſaluta/
tione iſta deuore dicta quale habuit q̄n
fuit ab angelo ſalutata. **N**ec mirum. q̄r
ibi recitanſ ſex maxia p̄uilegia virginis
marie. **A** **P**rimū ē: q̄ ip̄a fuit ſpe/
culū toti⁹ mūdicie. qđ notaſ p̄b qđ ibē
dicitur aue. i. ſineye aliciuſ culpeſiue
macule. Fuit ei ſine macula in corpoe. z
ſine culpa in mente. **I**pa ei habuit pul/
chritudinem mentis z corporis. **L**antic.
4. **T**ota pulchra es amica mea. **I**psa
em̄ fuit pulchra. q̄r omnes virtutes in ſe
habuit: ideo merito dicit tota pulchra.
Aug⁹. **S**ioēs ſanctos interrogare. zc.
Ite Aug⁹. i. i2. li: de ci. dei. **V**irgo pul/
cherima inquit ſygo d̄ decora corpore aia
fulgida. fide p̄ſpicua. mēte clara. **H**ie
roni. Dei genitrix ſpectoſa p̄dicatur ve/
lut coluba. pulchra: vt luna: electavt ſol
Et in hac dictione petendum eſt ab ea:
vt te inuer: vt hic peniteas. z vt in agōe
ſine macula mortalis criminis inuenia/
ris. **Q**uia fm p̄s. **D**ors p̄cōrū pefſi/
ma. **S**c̄d̄ ſuilegium quia ip̄a eſt
lucerna ciuitatis ſupne qđ notaſ in hac
dictione maria. qđ interptaf illumina/
trix. **B**ernardus. **M**arie pſentia toti⁹
illuminat orb a dō vt z ip̄a ſupna ciui